

Отзив

за дисертационния труд на г-н Борислав Банков

На тема

ПЕРФЕКТНАТА БУРЯ: ВЛИЯНИЕТО НА КОНЦЕПЦИЯТА ЗА ХИБРИДНИТЕ
ЗАПЛАХИ ВЪРХУ ОТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И НАТО

Професионално направление: 3.3 Политически науки

(Политология)

За присъждане на образователната и научна степен „доктор“

От проф. Дпн Татяна Дронзина

Дисертационният труд на г-н Борислав Банков се състои от 131 023 думи, което покрива не само стандарта на катедра политология но и европейските стандарти за текстове от подобен жанр.

Той изследва влиянието на концепцията за хибридните заплахи върху отношенията между Европейския съюз (ЕС) и Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО) по причини, които са изяснени повече от добре в дисертационния труд.

Броят на източниците – почти 600 – е впечатляващ и повече от достатъчен за дисертационен труд.

Публикациите са с отлично качество, написани грамотно, убедително, научно и в същото време четивно и атрактивно.

Изборът на тема и период са дефинирани убедително и аргументирано.

Хипотезата е формулирана по коректен начин и е напълно доказуема с избрания инструментариум и логика на дисертационния труд. Тя гласи следното:

- Актуалната среда за сигурност, белязана от хибридните заплахи, налага интегриране на редица военни и граждански усилия и нито една от двете международни организации не би могла самостоятелно да подсигури целия набор от нужни усилия в сферата на сигурността;
- Новосъздадените общи способности и институционални процеси за противодействие на хибридните заплахи имат много по-сериозен потенциал да задълбочат сътрудничеството между ЕС и НАТО спрямо предишната „делка“ между двете организации, по-позната като пакета „Берлин плюс“ от 2002 г.;
- Въпреки стойността на новите рамки за сътрудничество между ЕС и НАТО, създадени на базата на концепцията за хибридните заплахи, те няма как еднолично да сближат двете организации до нивото на диалог, което анализът разкрива, че ЕС и НАТО са постигнали за кратък период от време; Тоест, процесът по сближаване на двете международни организации е бил възможен само в присъствието на „перфектна буря“ от определени други фактори.

Колкото до избраната теоретична рамка и изследователски метод, то става дума за постструктураизма и съответно позитивистичната методология, придържаща се към проследяването на процесите. Този метод е често използван, макар и не толкова, колкото ни уверява автора, и на мене ми прилича на стария начин на писане, при който разказваме историята и накрая правим изводите. Но той, разбира се, има право на съществуване, приложен е добре от автора и е надлежно защитен от него.

Едно от големите достойнства на дисертационното изследване е рядко избирания от нашите докторанти подход – да бъде използван съществуващ модел, който от една страна, улеснява структурирането на материала и допринася за логиката на работата, и от друга – дава възможност за тестване на самия модел, което предполага да бъдат посочени неговите възможности и ограничения. Всичко това е използвано в пълна мяра от автора.

Също така, огромно предимство е и фактът, че един модел от областта на публичните политики е използван в изследванията на международните отношения и по-специално, в изследването на сигурността.

В методологично отношение, полезни са и въведените четири степени на отношения между НАТО и ЕС следвайки модела на Friis и Jarmug.

Сравнителното изследване за борбата срещу пиратството и сътрудничеството на двете организации е направено талантиливо и коректно.

Казвам всичко това, за да стане ясно, че методологията използвана от автора на дисертационното изследване, е много по-богата от онова, което той съобщава за нея в увода.

По блестящ начин е изследвано развитието на отношенията между ЕС и НАТО и въздействието на клъстера от понятия описващи хибридността на заплахите за сигурността. Същото е направено и с еволюцията на понятието и неговото развитие и обогатяване във времето. От тази гледна точка мога само да кажа всичко най-добро за добросъвестността на автора и неговото научна порядъчност.

В хода на изследването трите потока на Кингдъм не само са обяснени и анализирани, но и приложени към емпиричния материал, събран от автора. А той е повече от подходящ. Под емпиричен материал имам предвид както интервютата с експертите, така и избраните казуси, които не само илюстрират, но и добвяват нови щрихи към анализа.

Както може да се очаква, вниманието основно е съсредоточено след 2016 година, когато сътрудничеството между двата съюза не само се възобнови, но и бяха подписани безпрецедентни документи визиращи хибридните заплахи и хибридните войни. Липсата на комуникация по политически причини – както правилно отбелязва авторът – до тогава спъваше сътрудничеството и всякакъв опит за общи действия.

По-нататък авторът ни е представил анализ на академичните определения на понятието и свързаните с него категории, което е логично след представянето на практическите му аспекти. Потърсено и намерено е мястото на хибридните войни в генерационния модел на войната и особено на войните от четвърто поколение.

Оценявам високо усилията на Борислав да картографира „хибридните“ понятия във военната наука, за да постави основите на дискусиата по какво те си приличат и по какво се различават, но ми се струва, че претенцията да постави основите е преувеличена – такава дискусиа вече съществува. Навярното точната дума е, че допринася за нейното развитие и качество.

Следващата глава – също логично – е посветена на институционалната дефиниция и интерпретация на хибридните войни. Въпреки различията, притите документи, както сам авторът подчертава, са важни, защото оставят вратички за продължаване и развитие на сътрудничеството между НАТО и ЕС.

Не са спестени и трудностите в сътрудничеството – пример за това е Пакетът „Берлин Плюс“, открояващ конкуренцията между двете организации във връзка с желанието на ЕС да притежава собствени оперативни способности и наранените амбиции на страни като Франция, както и многогодишният камък на раздора – Кипър.

Споделям заключението, че анализът потвърждава първоначалната хипотеза относно ролята на концепцията за хибридните заплахи по оста ЕС-НАТО и ни позволи да я детайлизираме.

Както научните, така и практико-приложните приноси са безспорни, с направената по-рано забележка.

На основа на гореказаното давам отлична оценка на труда на г-н Борислав Банков и препоръчвам да бъде открита процедура за официална защита.



Проф. Д-н Татяна Дронзина

21.04.2025 г.